

**HÖGSKOLAN
I GÄVLE**

Utbildningsplan

För

Ämneslärarprogrammet, inriktning mot arbete i gymnasieskolan, 300 högskolepoäng

Programkod:	LGÄYY
Inriktningskod:	ENGE/MATE/RELI/SVEA
Nivå:	avancerad nivå
Gäller från:	Höstterminen 2012
Fastställd:	2011-02-18
Reviderad:	2011-11-24
Ärendenummer:	HIG 2011/915
Fastställd av:	Läro- och utbildningsnämnden

Behörighetskrav

Behörig att antas till Ämneslärarprogrammet är den som dels uppfyller villkor för grundläggande behörighet för högskolestudier som anges i högskoleförordningen, dels uppfyller följande särskilda ämnesbaserade behörigheter:

Engelska	Områdesbehörighet 6c
Matematik	Områdesbehörighet 6c samt Matematik D
Religionskunskap	Områdesbehörighet 6c samt Historia A
Svenska	Områdesbehörighet 6c

Studenter antas till ett ingångsämne och väljer senare i programmet det andra ämnet. För att antas till det andra ämnet krävs behörighet även för detta vid valtillfället.

Mål

Generella mål enligt Högskolelagen¹

Utbildning på grundnivå ska väsentligen bygga på de kunskaper som eleverna får på nationella program i gymnasieskolan eller motsvarande kunskaper. Regeringen får dock besluta om undantag när det gäller konstnärlig utbildning.

Utbildning på grundnivå ska utveckla studenternas

---

¹ 1 kap. §§ 8, 9

- förmåga att göra självständiga och kritiska bedömningar,
- förmåga att självständigt urskilja, formulera och lösa problem, och
- beredskap att möta förändringar i arbetslivet.

Inom det område som utbildningen avser ska studenterna, utöver kunskaper och färdigheter, utveckla förmåga att

- söka och värdera kunskap på vetenskaplig nivå,
- följa kunskapsutvecklingen, och
- utbyta kunskaper även med personer utan specialkunskaper inom området. Lag (2009:1037).

Utbildning på avancerad nivå skall väsentligen bygga på de kunskaper som studenterna får inom utbildning på grundnivå eller motsvarande kunskaper.

Utbildning på avancerad nivå skall innebära fördjupning av kunskaper, färdigheter och förmågor i förhållande till utbildning på grundnivå och skall, utöver vad som gäller för utbildning på grundnivå,

- ytterligare utveckla studenternas förmåga att självständigt integrera och använda kunskaper,
- utveckla studenternas förmåga att hantera komplexa företeelser, frågeställningar och situationer, och
- utveckla studenternas förutsättningar för yrkesverksamhet som ställer stora krav på självständighet eller för forsknings- och utvecklingsarbete. Lag (2006:173).

Mål för Ämneslärarprogrammet med inriktning mot arbete i gymnasieskolan, enligt Högskoleförordningen²

För ämneslärarexamen ska studenten visa sådan kunskap och förmåga som krävs för att självständigt arbeta som ämneslärare i den verksamhet som utbildningen avser. Studenten ska även visa kunskap och förmåga för annan undervisning för vilken examen enligt gällande föreskrifter kan ge behörighet.

Kunskap och förståelse

För ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i gymnasieskolan ska studenten

- visa sådana ämneskunskaper som krävs för yrkesutövningen, inbegripet såväl brett kunnande inom ämnesstudiernas huvudområde som väsentligt fördjupade kunskaper inom vissa delar av detta område och fördjupad insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete.

För ämneslärarexamen ska studenten också

---

² Högskoleförordning (2010:1064), bilaga 2: Examensordning

- visa sådana ämnesdidaktiska och didaktiska kunskaper som krävs för den verksamhet utbildningen avser och visa kännedom om vuxnas lärande,
- visa fördjupad kunskap om vetenskapsteori samt kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder, och visa kunskap om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen,
- visa sådan kunskap om barns och ungdomars utveckling, lärande, behov och förutsättningar som krävs för den verksamhet som utbildningen avser,
- visa kunskap om och förståelse för sociala relationer, konflikthantering och ledarskap,
- visa kunskap om skolväsendets organisation, relevanta styrdokument, läroplansteori och olika pedagogisk-didaktiska perspektiv samt visa kännedom om skolväsendets historia, och
- visa fördjupad kunskap om bedömning och betygssättning.

Färdighet och förmåga

För ämneslärarexamen ska studenten

- visa fördjupad förmåga att skapa förutsättningar för alla elever att lära och utvecklas,
- visa fördjupad förmåga att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat för att därigenom bidra till utvecklingen av yrkesverksamheten och kunskapsutvecklingen inom ämnen, ämnesområden och ämnesdidaktik,
- visa förmåga att ta till vara elevers kunskaper och erfarenheter för att stimulera varje elevs lärande och utveckling,
- visa förmåga att självständigt och tillsammans med andra planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning och den pedagogiska verksamheten i övrigt i syfte att på bästa sätt stimulera varje elevs lärande och utveckling,
- visa förmåga att identifiera och i samverkan med andra hantera specialpedagogiska behov,
- visa förmåga att observera, dokumentera och analysera elevers lärande och utveckling i förhållande till verksamhetens mål och att informera och samarbeta med elever och deras vårdnadshavare,
- visa förmåga att kommunicera och förankra skolans värdegrund, inbegripet de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingarna,
- visa förmåga att förebygga och motverka diskriminering och annan kränkande behandling av elever,
- visa förmåga att beakta, kommunicera och förankra ett jämställdhets- och jämlikhetsperspektiv i den pedagogiska verksamheten,
- visa kommunikativ förmåga i lyssnande, talande och skrivande till stöd för den pedagogiska verksamheten,
- visa förmåga att säkert och kritiskt använda digitala verktyg i den pedagogiska verksamheten och att beakta betydelsen av olika mediers och digitala miljöers roll för denna, och
- visa förmåga att i den pedagogiska verksamheten utveckla färdigheter som är värdefulla för yrkesutövningen.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

För ämneslärarexamen ska studenten

- visa självkänedom och empatisk förmåga,
- visa förmåga till ett professionellt förhållningssätt gentemot elever och deras vårdnadshavare,
- visa förmåga att i det pedagogiska arbetet göra bedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhälleliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna, i synnerhet barnets rättigheter enligt barnkonventionen, samt en hållbar utveckling, och
- visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och utveckla sin kompetens i det pedagogiska arbetet.

Programmets innehåll och struktur

Omfattning (enligt Högskoleförordningen)

Ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i gymnasieskolan avläggs på avancerad nivå och uppnås efter att studenten har fullgjort kursfordringar om 300 eller, när så krävs, 330 högskolepoäng.

För examen krävs att utbildningen omfattar följande områden: ämnes- och ämnesdidaktiska studier med relevans för undervisning i något av skolväsendets ämnen för vilket det finns en fastlagd kurs- eller ämnesplan, utbildningsvetenskaplig kärna om 60 högskolepoäng och verksamhetsförlagd utbildning om 30 högskolepoäng, förlagd inom relevant verksamhet och ämne.

För ämneslärarexamen med inriktning mot gymnasieskolan ska utbildningen omfatta ämnes- och ämnesdidaktiska studier om 225 eller, när så krävs, 255 högskolepoäng i två undervisningsämnen. Av de ämnes- och ämnesdidaktiska studierna ska 15 högskolepoäng utgöra ämnesrelaterad verksamhetsförlagd utbildning. Utbildningen ska omfatta en fördjupning om 120 högskolepoäng i relevant ämne eller ämnesområde och en fördjupning om 90 högskolepoäng. När svenska, samhällskunskap eller musik ingår krävs dock alltid 120 högskolepoäng inom de ämnesområden som är relevanta för dessa ämnen.

Inriktningen ges med ett begränsat antal ämneskombinationer.

Studierna inom den utbildningsvetenskapliga kärnan ska anknyta till kommande yrkesutövning och omfatta följande:

- skolväsendets historia, organisation och villkor samt skolans värdegrund, innefattande de grundläggande demokratiska värderingarna och de mänskliga rättigheterna,
- läroplansteori och didaktik,
- vetenskapsteori och forskningsmetodik,
- utveckling, lärande och specialpedagogik,
- sociala relationer, konflikthantering och ledarskap,
- bedömning och betygssättning, och
- utvärdering och utvecklingsarbete.

Struktur för Ämneslärarprogrammet med inriktning mot gymnasieskolan, 300 hp

Termin	Innehåll
1	Ämne 1 (1-30 hp)
2	Ämne 1 (31-60 hp)
3	Utbildningsvetenskaplig kärna 1 (30 hp inkl. VFU 7,5 hp)
4	Utbildningsvetenskaplig kärna 2 (30 hp inkl. VFU 7,5 hp)
5	Ämne 2 (1-30 hp)
6	Ämne 2 (31-60 hp)
7	Ämne 1/2 (61-90 hp)
8	Utbildningsvetenskaplig kärna 3: 15 hp (avancerad nivå) Ämnesdidaktisk VFU, Ämne 1 7,5 hp, Ämne 2 7,5 hp
9	Ämne 1/2 (61-90 hp)
10	Examensarbete (91-120 hp, ett examensarbete på 30 hp eller två på 15 hp vardera) (avancerad nivå)

Utbildningsvetenskaplig kärna

Kurserna inom Utbildningsvetenskaplig kärna skall tillsammans utgöra 60 högskolepoäng. Innehållet är både sådana kunskapsområden som är gemensamma och relevanta för alla lärarstudenter oavsett inriktning och sådana som är specifika för grundskolans senare år och gymnasiet. Kurserna inom utbildningsvetenskaplig kärna är uppbyggda så att en tydlig kunskapsutveckling skall ske under utbildningens gång. Kurserna läses därför i en bestämd ordning med en successivt höjd kravnivå.

UVK 1

Perspektiv på läraryrket 15 hp (inkl. 7,5 hp VFU)

Vetenskapsteori, forskningsmetodik och akademiskt skrivande 15 hp

UVK 2

Utveckling, lärande och specialpedagogik 7,5 hp

Skolans demokratiska uppdrag i ett värdegrundsperspektiv 7,5 hp

Hållbar utveckling 7,5 hp

VFU 7,5 hp

UVK 3

Ledarskap 7,5 hp

Bedömning, betyg och utvecklingsarbete 7,5 hp

Ämnesstudier

Genom ämnesstudierna förvärvar studenten kunskap och kompetens inom ett kunskaps- eller ämnesområde inriktat mot verksamhet gymnasieskolan. Ämnesstudierna erbjuds i kombinationer enligt Högskoleförordningen (SFS 2010:544, Bilaga 4). För gymnasiet kombineras normalt två ämnen. Ett ämne inom gymnasieskolans tvåämneskombinationer ska omfatta minst 120 högskolepoäng. Om svenska är ett av ämnena ska svenska omfatta 120 hp. Till ämnesstudiernas poängtal räknas alltid examensarbetet som omfattar 30 hp eller två på 15 hp.

Ämneskurser inom inriktningen mot gymnasieskolan

Listan anger de ämneskurser som ingår i Ämneslärarprogrammet med inriktning mot gymnasieskolan. För ämne 1 och ämne 2 utgörs de första 90 högskolepoängen av samma kurser. I varje ämne tillkommer också ämnesdidaktisk VFU omfattande 7,5 hp. Två sådana kurser läses i termin 8.

Engelska

Engelska, grundkurs för ämneslärare gymnasiet, 1-30 hp

Engelska, påbyggnadskurs för ämneslärare gymnasiet, 31-60 hp

Engelska, fördjupningskurs för ämneslärare gymnasiet, 61-90 hp

Engelska: ämnesdidaktiskt examensarbete för ämneslärare gymnasiet, 91-120 hp

Matematik

1-30 hp

Grundläggande algebra med ämnesdidaktik, 7,5 hp

Geometri med matematikhistoria, 7,5 hp

Envariabelanalys, 7,5 hp

Matematik med ämnesdidaktik, 7,5 hp

31-60 hp

Linjär algebra, 7,5 hp

Matematisk begreppsbyggnad för gymnasieskolan, 7,5 hp

Flervariabelanalys, 7,5 hp

Differentialekvationer med tillämpningar, 7,5 hp

61-90 hp

Sannolikhetsteori och statistik, 7,5 hp

Algebra, 7,5 hp

Komplex analys, 7,5 hp

Analysens grunder, 7,5 hp

Matematik: Ämnesdidaktiskt examensarbete för ämneslärare gymnasiet, 91-120 hp

Religionsvetenskap

Religion med didaktisk inriktning, 1-30 hp

Religion med didaktisk inriktning, 31-60 hp

Religion med didaktisk inriktning, 61-90 hp

Religion: Ämnesdidaktiskt examensarbete för ämneslärare gymnasiet, 91-120 hp

Svenska

Svenska för ämneslärare 1-30 hp

Svenska för ämneslärare 31-60 hp

Svenska för ämneslärare 61-90 hp

Svenska: Ämnesdidaktiskt examensarbete för ämneslärare gymnasiet, 91-120 hp

Verksamhetsförlagd utbildning

Verksamhetsförlagd utbildning, VFU, omfattar sammanlagt 30 högskolepoäng, varav 15 högskolepoäng knyts till den utbildningsvetenskapliga kärnan och 15 högskolepoäng till ämnesstudier. Högskolans samarbete med partnerskolor regleras av ett särskilt avtal.

Undervisning och examination

Undervisningen inom programmet består av en högskoleförlagd del och en verksamhetsförlagd del. Inom den högskoleförlagda bedrivs undervisningen genom föreläsningar och seminarier. Andra förekommande undervisningsformer är exkursioner, studiebesök, laborationer, grupp- och temaarbeten. Undervisningen stöds med användningen av IT såsom digitala lärplattformar, öppna lärresurser samt distansöverbryggande teknik. I den verksamhetsförlagda undervisningen skall studenten själv med ökad grad av självständighet leda pedagogisk verksamhet och delta i det kollektiva lärarbetet, med stöd av den lokala lärarutbildaren. Under hela utbildningen sker en progression av vetenskapligt arbete där både utbildningsvetenskaplig kärna och ämnesundervisning involveras.

Kurser examineras på olika sätt enligt gällande kursplan. Examinationsformerna är varierade och väljs utifrån kursens innehåll. Examination av kurs med verksamhetsförlagd utbildning utförs av examinator vid Högskolan. Lokal lärarutbildare avger ett omdöme om studentens prestationer under den verksamhetsförlagda utbildningen som underlag för examination.

En viktig del i examinationen är till sist examensarbetet där studenten får försvara ett självständigt arbete samt opponera på ett annat arbete vid ett seminarium.

Examensarbetet

För ämneslärarexamen ska studenten inom ramen för kursfordringarna ha fullgjort minst ett självständigt arbete (examensarbete) om minst 30 högskolepoäng eller minst två sådana arbeten om vardera minst 15 högskolepoäng i ett eller två av de ämnen som studeras inom utbildningen. Examensarbetet skall ha en tydlig yrkesrelevans och utförs i ett ämne med ämnesdidaktisk inriktning. Det kan utföras med anknytning till en temagrupp, som arbetar med såväl forskning som utvecklingsfrågor samt handledning av examensarbeten. Teman och frågeställningar i en temagrupp utvecklas i samarbete med regionens skolor.

Examen

Ämnesläroreexamen med inriktning mot arbete i gymnasieskolan avläggs på avancerad nivå och uppnås efter att studenten fullgjort kursfordringar om 300 högskolepoäng enligt programmets struktur. Studenten skall inom ramen för kursfordringarna ha fullgjort ett självständigt arbete, examensarbete, omfattande 30 högskolepoäng alternativt två självständiga arbeten vardera omfattande 15 högskolepoäng på avancerad nivå.

Examensbevis

Student som uppfyller fordringarna för examen erhåller examensbevis efter att studenten på eget initiativ begärt ett sådant.

Studentinflytande och utvärdering

Utbildningsråd ska knytas till utbildningsprogrammet. Utbildningsledaren ska ingå i rådet och vara ordförande och sammankallande. Utbildningsrådets syfte är att ge studenter och företrädare för yrkesliv/samhälle inflytande över utbildningsprogrammet. Studeranderepresentanter förväntas delta i arbetsgrupper för utvecklingsarbete inom programmet.

Studenterna ska i de reguljära kurserna känna delaktighet och utöva inflytande t.ex. genom kursvärderingar och genom programutvärdering. Programutvärderingen ska ske genom användandet av högskolegemensamt utvärderingsverktyg. Sammanställning av utvärderingsresultatet ska lämnas till Utbildnings- och forskningsnämnden.

Övrigt

Krav för fortsatta studier inom programmet

Tidigare verksamhetsförlagd utbildning skall vara godkänd innan nästa verksamhetsförlagda utbildning genomförs. Därutöver anger kursplanerna förkunskapskrav inom programmet.

Avrådan

En student kan avrådas från vidare studier på grund av att vederbörande bedöms ha bristande lämplighet för förskolläraryrket. Vid avrådan skall studenten ges möjlighet att med studievägledaren diskutera alternativa utbildningar.